

Dosarul nr. 2ra-1581/18

Prima instanță: Judecătoria Cahul (jud. D. Bosii)

Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud. Șt. Starciuc, L. Caraianu, G. Colev)

Î N C H E I E R E

10 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Visternicean
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de Serghei Moscovciuc reprezentat de avocatul Maxim Todorov și de către Procuratura Generală a Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Moscovciuc împotriva Ministerului Justiției și Procuraturii Generale a Republicii Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor a Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului moral, obligarea dezmințirii informației și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 27 martie 2018 a Curții de Apel Comrat, prin care au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, Procuraturii Generale a Republicii Moldova, de Serghei Moscovciuc și menținută hotărârea din 31 octombrie 2016 a Judecătoriei Cahul,

c o n s t a ț ă :

La 27 decembrie 2013, Serghei Moscovciuc a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției și Procuraturii prin care a solicitat încasarea din contul statului reprezentat de Ministerul Justiției a prejudiciului moral în cuantum de 3 810 000 de lei, prezentarea scuzelor oficiale scrise prin intermediul Ziarului de Gardă de către Procurorul General în numele statului, în legătură cu condamnarea ilegală, încasarea cheltuielilor de judecată din contul statului reprezentat de Ministerul Justiției în favoarea reclamantului.

În susținerea prejudiciului moral suferit și a cuantumului compensației

solicitate, reclamantul a argumentat cerințele sale prin prisma mai multor elemente prevăzute de art.11 a Legii nr. 1545 din 25.02.1998 și anume:

Sub aspectul gravității infracțiunilor în a căror săvârșire a fost învinuit, fiind învinuit, condamnat și ulterior achitat de la săvârșirea unei infracțiuni grave, prevăzute la art.195 alin. (2) al Codului Penal, fiind învinuit și condamnat pentru săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave, prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. a), b), c),d) al Codului Penal.

Prejudiciul moral estimat de reclamant constituie suma de 500 000 de lei, durata exagerată a urmăririi penale și durata exagerată a examinării cauzei în raport cu complexitatea cauzei, urmărirea penală a început la 01 mai 2005, fiind prelungită până la 11 martie 2006, examinarea cauzei a început la 12 decembrie 2005 și s-a finisat odată cu rămânerea definitivă și irevocabilă a sentinței de achitare emisă de Curtea Supremă de Justiție, complexitatea cauzei ce reprezenta două capete de învinuire, de săvârșirea infracțiunilor grave și mai puțin grave, cu un caracter prelungit, de două persoane, de însușirea a 10 bunuri imobile. Cauza având 16 volume, 47 martori. Prejudiciul moral estimat de reclamant la 500 000 de lei.

Sub aspectul duratei aflării nelegitime în detenție, reținerea reclamantului a avut loc la 08 august 2005, eliberarea acestuia din arest și detenție a avut loc la 07 decembrie 2007, adică timp de doi ani și patru luni, judecătoria Cahul și Curtea de Apel Cahul a respins cererile de înlocuire a măsurii preventive și cererile de recurs ale reclamantului, suma prejudiciului moral estimat de reclamant la 510 000 de lei.

Sub aspectul rezonanței pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei, publicația în revista Ziarul de Gardă nr. 55 din 06.10.2005 ce cuprindea titlul cu genericul „Instituțiile statului, complice a escrocilor” prin conținutul căruia a fost ponegrită în mod arbitrar și abuziv reputația reclamantului, fiind învinuit de „însușirea a circa 10 imobile inclusiv și o grădiniță din or. Cahul, iar victime fiind bătrâni, bolnavi, singuri sau condamnați.”

La fel, i-au fost imputate relații dubioase cu reprezentanți ai Gospodăriei Comunal locative, Consiliu raional, Secția de evidență și documentație a populației, Primăria Cahul, Agenția de privatizare.

A mai menționat reclamantul, că aceeași informație a fost plasată și pe pagina web a ziarului, <http://www.zdg.md/55/investigatii/1.php>, site cunoscut în societate prin publicațiile sale scandaloase, având aproximativ 4 milioane de accesări. Aceeași informație fiind plasată și pe site-ul CCCEC. Suma prejudiciului moral a fost estimată de reclamant la 100 000 de lei.

În opinia reclamantului i-au fost lezate următoarele drepturi: drepturile personale lezate - dreptul la libertate lezat prin detenția sa, fiind privat de garanțiile acordate de acest drept chiar și în detenție, prejudiciul moral fiind estimat de reclamant la 250 000 de lei.

Dreptul la respectarea vieții private încălcat prin ridicarea descifrărilor

convorbirilor telefonice pe perioada anului 2004 și 2005, prejudiciul fiind estimat de reclamant la 170 000 de lei.

Sub aspectul condițiilor de detenție precare, atât în instituția penitenciară nr. 5 cât și în instituția penitenciară nr. 16 a menționat că, celula era lipsită de condiții elementare de igienă, iluminare, ventilare, lenjerie de pat, păături, aprovizionare cu apă, pereți afectați de mușegai, prezența insectelor și a rozătoarelor, lipsa asigurarea cu alimentație specială deoarece reclamantului îi lipsește 1/3 din stomac, și are XXXX.

Condițiile de detenție sunt demonstrate și prin rapoartele Centrului cu privire la drepturile omului de pe lângă avocatul parlamentar și prin rapoartele autorităților europene.

Reclamantul a menționat că pe parcursul a 2 ani și 4 luni a fost deținut în condiții inumane, degradante și umilitoare, condiții care i-au pus în pericol viața și sănătatea, cauzându-i puternice suferințe fizice și psihice, prejudiciul moral estimat de reclamant constituind suma de 500 000 de lei.

Reclamantul a adăugat că i-a fost lezat și dreptul la prezumția nevinovăției, drept ce a fost încălcat de serviciul de presă a CCCEC, printr-un comunicat de presă a difuzat informația cu privire la reținerea a două persoane, CCCEC stabilind și autorii infracțiunilor aceștia fiind Serghei Moscovciuc S, ce a creat o schemă delicventă prin care a lăsat fără locuință zeci de persoane, creând în opinia societății o impresie certă asupra faptului că reclamantul este un escroc în serie, deosebit de periculos, lipsit de principii morale.

Prezumția de nevinovăție a fost încălcată și în actele procesuale adoptate de organul de urmărire penală, prin înserarea a unui șir de sintagme prin care l-au recunoscut pe reclamant vinovat de săvârșirea infracțiunilor incriminate, prejudiciul moral fiind estimat de către el la acest capitol la 70 000 de lei.

La fel, în viziunea reclamantului i-a fost încălcat dreptul la sănătate și integritate fizică prin neacordarea la timp a ajutorului medical specific diagnozei bolii depistate, în rezultat având loc îmbolnăvirea cu XXXX, boală care a fost tratată nespecific, timp cât reclamantul s-a aflat în detenție, consecințele acesteia fiind resimțite și în anul 2010, circumstanțe confirmate prin certificatul medicului examinator. Suma prejudiciului moral estimat de reclamant constituind suma de 500 000 de lei.

A mai indicat reclamantul drept motiv pentru depunerea acțiunii și deținerea într-o instituție medicală de tip închis, așa cum în anul 2006, aflându-se în detenție, a urmat un tratament în cadrul instituției penitenciare nr.16, unde a fost deținut timp de 2 luni, tratament insuficient pentru tratarea reclamantului, suma prejudiciului moral fiind estimată de reclamant la acest capitol la 50 000 de lei.

Ca motiv pentru depunerea acțiunii este indicat și încălcarea dreptului la onoare și demnitate, reputație profesională lezată prin încătușarea reclamantului în prezența copilului său minor și a soției, acțiuni însoțite de strigăte și amenințări, ce

au lăsat o impresie negativă membrilor familiei sale față de reclamant. Escortarea publică ce a avut loc în anul 2006, în vederea prelungirii măsurii preventive, a fost escortat pe jos în cătușe, prin centrul orașului către Judecătoria Cahul, astfel faptul că a fost văzut de mai multe persoane s-a repercutat negativ asupra reputației reclamantului în societate, perceput ca un infractor de mai multe persoane, suma prejudiciului moral fiind estimată la 100 000 de lei.

Sub aspectul dreptului la inviolabilitatea domiciliului, a menționat că acesta a fost încălcat prin percheziția efectuată la domiciliul reclamantului la 09 august 2005 dispusă prin încheierea din 08 august 2005, în cadrul căreia au fost ridicate mai multe obiecte ce nu au legătură cu obiectul urmăririi penale, suma prejudiciului moral estimat de reclamant fiind suma de 10 000 de lei.

La fel reclamantul a susținut că i-a fost încălcat și dreptul la familie în urma privării ilegale de libertate timp de 2 ani și 4 luni, în rezultat fiind destrămată familia prin divorț, prejudiciul moral estimat de reclamant la suma de 50 000 de lei.

Suferințele fizice și psihice suferite de el pe tot parcursul procesului penal, în opinia reclamantului, sunt incomensurabile și se referă la depresiile sistematice ce începuse odată cu recunoașterea reclamantului în calitățile de bănuț, învinuit, inculpat, condamnat, deținut. Personalitatea reclamantului fiind deformată distructiv din cauza schimbării statutului său social, starea psihologică precară fiind amplificată de îmbolnăvirea cu XXXX, condițiile degradante din penitenciar. Starea de stres și frustrare a fost provocată de teama ca în următoarea zi îi putea fi incriminat un nou capăt de acuzare, numărul de audieri, de acte procesuale, percheziții, confruntări.

După cum a menționat reclamantul viața lui a fost în pericol permanent datorită interacțiunii cu lumea interlopă și de ideea că suferă de o boală gravă riscul de deces din cauza tratamentului nespecific, fiind unul sporit. Suferințele fizice cauzate de condițiile precare de detenție și anume a saltelelor vechi, a lenjeriei de pat murdare reclamantul suferind de mâncărimi de spate. Din cauza iluminării insuficiente reclamantul suferea de senzația de usturime în ochi. Din cauza ventilației necorespunzătoare, reclamantul respira dificil. Din cauza XXXX, reclamantul avea o permanentă tuse acută, însoțită de dureri la nivel de trahee și plămâni. Din cauza extirpării a 1/3 din stomac și a alimentației necorespunzătoare avea permanent diaree acută. Din cauza lipsei condițiilor de igienă personală s-a înrăutățit starea danturii care îi provoca dureri acute, fiind nevoit să apeleze la serviciile unui stomatolog privat, din cont propriu. Suma prejudiciului evaluat de reclamant sub acest aspect o constituie suma de 500 000 de lei.

Prin hotărârea din 31 octombrie 2016 a Judecătoriei Cahul, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Serghei Moscovciuc împotriva Ministerului Justiției și Procuraturii Generale al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, cu privire la încasarea

prejudiciului moral, obligarea dezmințirii informației și încasarea cheltuielilor de judecată.

S-a dispus încasarea din contul statului prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în beneficiul lui Serghei Moscovciuc cu titlu prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești suma de 100 000 de lei.

S-a obligat Procurorul General al Republicii Moldova să publice prin intermediul săptămânalului independent de investigații „Ziarul de Gardă” scuze oficiale din numele statului pentru condamnarea ilegală a lui Serghei Moscovciuc.

S-a dispus încasarea din contul statului prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în beneficiul lui Serghei Moscovciuc a sumei cheltuielilor pentru asistența juridică în mărime de 4 000 de lei.

Prin decizia din 27 martie 2018 a Curții de Apel Comrat, au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, Procuraturii Generale a Republicii Moldova, de Serghei Moscovciuc și menținută hotărârea din 31 octombrie 2016 a Judecătoriei Cahul.

La 22 mai 2018, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 27 martie 2018 a Curții de Apel Comrat, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

La 06 iunie 2018 (prin oficiul poștal), Serghei Moscovciuc reprezentat de avocatul Maxim Todorov a declarat recurs împotriva deciziei din 27 martie 2018 a Curții de Apel Comrat, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel a săvârșit încălcări care au dus la soluționarea greșită a cauzei și erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

La 11 iunie 2018 (prin oficiul poștal), Procuratura Generală al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 27 martie 2018 a Curții de Apel Comrat, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cerințelor privind aducerea scuzelor oficiale și diminuarea sumei acordate cu titlu de prejudiciu moral.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea, mai mult ca atât cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Analizând temeiurile invocate în cererile de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate de

Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de Serghei Moscovciuc reprezentat de avocatul Maxim Todorov și de către Procuratura Generală al Republicii Moldova, neîntemeiate și care urmează a fi declarate inadmisibile, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de atât de Serghei Moscovciuc cât și de Ministerul Justiției și Procuratura Generală al Republicii Moldova, nu pot duce la admisibilitatea recursurilor, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursurilor, fiind lipsite de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursurilor, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului

înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurențelor, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursurilor nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestora ca fiind admisibile.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererile de recurs declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de Serghei Moscovciuc reprezentat de avocatul Maxim Todorov și de către Procuratura Generală al Republicii Moldova.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de Serghei Moscovciuc reprezentat de avocatul Maxim Todorov și de către Procuratura Generală al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Dumitru Visternicean

Nicolae Craiu